

Munkedalsbygden

Munkedals Hembygdsförening

Nr 2 2006

Årgång 2

Gamla skolan i Flatebyn

Foto Bertil Johansson

Världen är liten

»Världen är bra liten« brukar man säga när man stöter på en bekant från fjärran ort i ett oväntat sammanhang. Detsamma tänkte vi i hembygdsföreningen när ett brev från Seattle damp ned i brevlådan. Det var Mrs Virginia Dublin som frågade om vi kunde ta emot och guida en grupp svenskättlingar som tänkte besöka en del för dem intressanta platser i Munkedal. Mrs Dublin hade varit i kontakt med pastorsexpeditionen i Foss och Marita Lindblom hade tipsat henne om oss.

Lördagen 9 september sammanträffade vi därför med familjerna Ashmore och Brantner. Vi tog dem med till den gamla tomten på Björid där en av deras förfäder, Nils Engelbrektsson, hade bott. Det var ganska besvärligt att komma in på den i stort sett igengrodda och därtill inhägnade platsen men amerikanarna följde oss med friskt humör. Kamerorna kom fram och det togs ett stort antal bilder från alla möjliga håll. Detta var utflyktens huvudmål och de långväga gästerna dröjde länge kvar. Det ”kändes i hjärtat” att vara på en av den stora släktens ursprungsplatser i det gamla landet. Sedan fick de komma med till hembygdsgården Kaserna. Det visade sig att Andrew Ashmore hade haft en moster, Valborg, som berättat för honom om stället. Hon hade kommit till Tyskland efter krigsslutet och tjänstgjort som bibliotekarie för ockupationstrupperna. Om hon också varit i Sverige framgick inte men hon hade i alla fall berättat för Andrew om Wikners barndomshem och om minnesstenen på kullen. Nu fick han se alltsammans med egna ögon.

Förutom det vanliga hembygdsarbetet har vi också i år haft en del specialuppdrag och hjälpt Länsstyrelsens miljöenhet med att dokumentera alla sågverk som funnits/finns i Foss och Håby. Vi har hjälpt Bohusläns Hembygdsförbund med dokumentation av barnkolonier. Föreningen är också starkt involverad i arbetet med att skriva en bok om de indelta soldaterna i Stångenäs kompani.

Ibland får vi bisträcka studerande ungdom med upplysningar om gången tid, t.ex. hjälpte vi i höst Lotta Ekman som studerar vid lärarhögskolan i Stockholm. Hennes mormors far var Karl Olsson, född på Hästhagen under Skree 1856. Karls far hade med varvet där att göra. Lotta ville veta något om Karls skolgång och vi berättade om den enda skola som var aktuell på den tiden; Foss kyrkskola, färdigställd 1865. Lärare där hette Johannes Österberg, en mycket sträng herre som ofta tog in ett barn för aga i enskilt rum.

Y C

Innehåll

Världen är liten	1
Gökottan på Kaserna	3
Vårvandring på Tungenäset	4
Gamla tiders dragspelare	5
Munkedalsvisan av Lars Dalabonde	7
Wiknerspelen 2006	9
Anekdot: I diket	11
Slåttergillet	12
Allsångskväll på Kaserna	13
Mitt Smultronställe	15
Hembygdsresa till norra Bohuslän	16
Anekdot: Fotbollsspelaren	19
Munkedalsbygden rättar	20
Efterlysningar	20
Gamla fotografier	20
Lundgren på Holmen	22
Vem reste stenen?	23
Nöjeslivet på Lerberg	24
Munkedals hembygdsförening 2006	26
Kommande aktiviteter	26

Har Du något att berätta?

Du är välkommen att lämna bidrag till denna tidning.

Det kan vara i form av

- en text du skrivit
- en muntlig berättelse
- gamla bilder

Kontakta då Yngve Carlsson tel. 0524 - 710 19

Gökottan på Kaserna

Munkedals Hembygdsförening har som tradition att ha gökotta på Kristi Himmelfärdsdag i samarbete med kyrkan. Årets gökotta samlade en stor publik trots att vädret såg lite hotfullt ut med mörka moln och något kylig vind. Med regnet uteblev och solen tittade fram lite då och då. Kyrkoherde Barbro Alvring höll gudstjänsten och det sjöngs många nyskrivna psalmer. Efter gudstjänsten var det dags för den medhavda kaffekorgen, också det en viktig tradition.

Allt klaffade och alla väntade förstås på att få höra göken, men den visade sig ej. Eller rättare sagt hördes ej.

Det mycket gamla och stora trädet, som är ett riktmärke för Kaserna, syns bakom åhörarna, men trots att det ser mycket dåligt ut så är det liv i det, den gamla stammen är murken, men sidoskotten fortsätter att växa.

Text Bertil Johansson

En solig stund vid gökottan på Kaserna.

Foto Bertil Johansson

Vårvandring på Tungenäset

I den ljuvliga månaden maj med underbart väder, företogs en vandring längs den gamla vägen som gick från Pilegård till Gårvik. Många medlemmar hade slutit upp på den vandring som började på Pilegårds gård och som slutade på Lökeberg. Denna väg är relativt välbevarad på stora sträckor ännu i dag. Den var föregångaren till den väg som byggdes 1927-29 som AK-arbete. Det var intressant att se hur vägen slingrar sig mellan och ofta mycket nära husen. Det gick att följa vägen nästan hela sträckan. På vissa ställen passerar den i dag över odlade marker, varför vi hade inhämtat markägarnas tillstånd att gå där med en grupp. Alla markägare visade stort tillmötesgående och intresse och någon undrade om Hembygdsföreningen skulle märka ut vägen, vilket vi tycker är en intressant tanke.

Vandringen började som sagt vid Pilegård, där gårdens ägare Erland Erntell tog emot oss och sedan var vår guide tillsammans med Sverker Balksten. Vägen gick rakt över åkrarna över till Stene. Från Stene gällde det att ta sig över bäcken, där den gamla bron finns kvar, och vidare upp till Bårby.

Från Bårby gick vägen till Lökeberg genom ett område som är ovanligt rikt på fornlämningar. Vårvandringen slutade genom en mycket vacker lövsal och mynnade ut på vägen som går ner till Svarsvik. Därifrån hämtades vi av bilar tillbaka till Pilegård.

SB

Rast vid Bårby

Foto Sverker Balksten

Gamla tiders dragspelare

Dragspelare från Munkedalstrakten Foto fr. Margita Berglund-Adolfsson

Förutom att den kände musikanten Spel-Erik Karlsson (1900-1977) hade egen orkester var han också initiativtagare och ledare för ett sällskap för Munkedalstraktens dragspelare på 1940- och 50-talen. På hösten 1949 samlade han medlemmarna till en träff i Föreläsningssalen. Vid det tillfället togs detta fotografi.

I främre raden ser vi från vänster:

Harry Lundin var lastbilschaufför vid Munkedals bruk och bodde på Klevavägen. Hade otaliga engagemang som dansmusiker och galant historieberättare. »Harrys trio« var mycket känd. Där ingick också basisten Arvid »Kôvarn« Johansson, som för övrigt även han var en skicklig dragspelare.

Tage Björstedt var fabriksarbetare. Han bodde på Skälleröd, spelade sällan offentligt men var mycket uppskattad i glada vänners lag och kunde verkligen liva upp en tillställning.

Spel-Erik (Erik Karlsson) som hade hus vid Syrénvägen på Stale. Lärde sig spela durspel redan i fyraårsåldern. När han var tio år spelade han dragspel vid Stale dansbana. Så småningom spelade han också vid Syrdammen och på Skansens festplats. Efter gedigna teoretiska musikstudier framträdde han som kompositör, arrangör, sångare och körledare, saxofonist, dragspelare och ledare för ett dansband. Han blev en av Munkedals mest betrodda musiker genom tiderna.

Melker Forsström bodde i Krokklev. Han spelade ofta ihop med den kände skrothandlaren Karl Henry Landin (»Glada Kalle«). En musikanter, som vi inte kommer ihåg namnet på, berättade: »Det var jag och Melker Forsström och skacke Landin – vi drack ur tre liter brännvin och komponerade ett halvt tjog valser.«

Bakre raden från vänster:

Ivar Objer bodde på Uddarne, den plats där numera Munkeland ligger, var en mycket skicklig dragspelare och Ragnar Sundqvist-expert. Flyttade till Göteborg där han bland annat ingick i det berömda dansbandet »Spelmans-pojkarna«.

Leif Östh bodde på Nordanvindsvägen, Hede. Föreståndare för Konsum-butiken i Stale. Tillsammans med Willy Berglund ingick han i kabarégänget »Västanfläkt«, som turnerade i Bohuslän under ledning av kuplettörförfattaren och entertainern Calle Foss.

Lars Jansson var den yngste i gänget. Han bor på Önnebacka och var bland annat med som dragspelare i Calle Foss midsommarprogram i Folkets park.

Willy Berglund från Björid. Musikanter känd i vida kretsar, intresserad av både modern och klassisk musik.

Rutgersson från Stuveryr, numera utflyttad. Vi är inte säkra på hans förnamn men vet att han var av en mycket musikintresserad och färgstark familj. Han tyckte mycket om klassiker som Frosini och bröderna Deiro.

Ägare till detta foto är Margita Berglund-Adolfsson, syster till Willy Berglund. Bror Skreberg i Björid har ställt det till vårt förfogande.

Munkedalsvisan av Lars Dalabonde

En visa skriven 1912 av Lars
Dalabonde
Melodi Petter Jönsson

En liten visa om Munkedal
har jag skrivit.
Om namn å gårdar och hus mitt
ämne har blivit.
Jag följer vägen hur än den
kröker och viker
som går från Kvistum till
Munkedals fabriker.

Vid Kvistum har vi det stora
Gästgiveriet.
Och där finns tingshus och
finka mä, dä va givet.
Där mången setat, som fört en
dålig vandel
och till Gästis, där har herr
Nordström sin handel.

Och Munkedalsvägen den är
krokig
men brede
och uppför backarna är man
genast vid Hede.
Och tätt vid vägen där bor
Amanda på Stale¹
Där Kalle Svensson har hyrt ett²
rum på en svale.

Och intill Lindqvistens där har
vägarna grening.

Men går man rakt fram så finns
där Handelsförening
där finns i bergena hus både
gröna och gula
Samt skicklig snickare bor det
nere på »Kula«.

Ja, sedan kommer man till herr
Aronssons handel.³
Där finns allting, ja, både
socker och mandel
och bryggeriet det ligger rakt
fram för näsa.
I forna dagar så har de där
bryggat »päsa«.

Sen är det Hedmans, den splitter⁴
nya butiken.
Där säljes billigt, ja både
hästskor och spiken.
Och där finns strumpor å band
å skjortor och kläder
och pligg å stiftar å skor
å sulor å läder.

Och vill man sedan gå till
Godtemplarsalen,
går Pumpebroa mitt över
fabrikskanalen.
Sen ser man herrgård, det stora
finfina stället
Och strax bredvid, se där ligger
också hotellet.⁵

Och sen blir vägen beprydd
med björkar och lindar
man hör hur löven i träna
prasslar för vindar.
Så ligger stenbroa vackert
nere i dalen
Och uppå berget där ser man
Templaresalen.

Och över stenbroa strax till
vänster man viker
ty där går vägen till Munkedals
fabriker.
Och vacker är då den vägen,
det säger alla
den följer älven och så de
storslagna falla.

Om fabriken så vill jag säga
de orden
att där tillverkas det bästa
pappret på jorden.
Ty var jag än reser, så hör jag
folket berätta
att Munkedalspappen den gör
husena tätta.

Ja, alla säger som jag har
träffat på färden
att Munkedals papper är det

bästa i världen.
Ja, Munkedalsborna vill jag
tacka och prisa
Vid fabriken där slutar jag
nu min visa.

Förklaringar

Här följer förklaringar till vissa
delar i texten som Ingela Ingman
har fått när hon intervjuade Dag-
mar Edvardsson (101 år)

(1) Amanda bodde i »slaktare
Larssons hus«, idag Stalevägen 70.

(2) Kalle Svenson kallades för
»Piske-Kalle«. Han var förtjust i
Amanda, men fick nöja sig med
rummet på svalen.

(3) Aronssons Handel låg där
Folkets Hus ligger i dag och
bryggeriet låg strax öster om detta

(4) Hedmans affär fanns på Myr-
bottenvägen 1. Lars Dalabonde
bodde för det mesta hos Hed-
mans, när han var i Munkedal.
Han hade lilla Anna med sig och
de uppträdde på olika platser. Lilla
Anna var dvärg.

(5) Hotellet, kallades av ortens
befolkning för Mässen och låg vid
Munkedals Herrgård.

Amandas bostad på Stale-
vägen 70 som det ser ut i
dag.
Foto Bertil Johansson

Wiknerspelen 2006

Sedan många år tillbaka är det tradition att Hembygdsföreningen anordnar Wiknerspelen på midsommardagen. Från första början var denna festlighet planerad på två dagar, men under senare tid har den bantats till en dag.

Årets festlighet hade en särskild glans, ty då var det bröllop. Och dessutom var det ett strålande väder som gjorde Wiknerspelen ännu festligare. Redan innan portarna öppnade klockan tolv var full fart på utställare och hantverkare och i bakstugan knådades deg till alla lefsorna som gräddades. Som vanligt inleddes dagen med att ordföranden öppnade spelen och friluftsgudstjänsten hölls på friluftsscenen. Folkdanslaget visade vad de kunde i en rad danser och därefter ledde de också ringlekarna kring midsommarstången.

Lena Mohlin tog därefter hand om de yngsta och hade sitt program i Wiknerstugan. Hantverkarna visade upp sina alster och några visade också hur de gjorde, tjärbrännaren Gunnar Eklund visade hur äkta trätjära tillverkades och den fräna doften av detta spreds över området.

Ett uppskattat inslag var Ove Flodstrands körning med häst och vagn där både stora och små fick åka med. Klockan tre var det dags för gruppen »Ingenting« att framträda på scenen. Det var några äldre gentlemän med Sven Alfredsson i spetsen som på dialekt framförde en rad visor och historier.

Sedan var det dags för den stora händelsen – bröllopet. Med Yngve och Ivan som spelmän i spetsen kom brudparet Hedström med tärnor och uppvaktning ner mot friluftsscenen där vigseln förrättades av kommunalrådet Gunvor Andersson och där brudparet uppvaktades med skön sång. Efter vigsel och uppvaktningar väntade resa med häst och vagn till festlighet i Folket Hus.

Wiknerspelen 2006 var därmed slut och nu återstod endast att städa upp och sammanfatta resultatet, som visade att över femhundra personer hade besökt Kaserna denna fina dag.

Brudparet Hedström med följe.

Foto Bertil Johansson

Ove Flodstrand med sin populära häst.

Foto Bertil Johansson

Margit Sennung sjunger tillsammans med Sven Alfredsson från scenen.

Foto Bertil Johansson

Anekdot: I diket

Det är nu snart jul och vintern kan ställa till trassel med bilisterna om det är halt på vägen. Följande hände för en del år sedan i en bilverkstad i Munkedalstrakten.

Smögenpojken var chaufför åt en åkare från kusttrakten och han skulle köra färsk fisk från Smögen till Göteborg. Det bar sig inte bättre än att han körde av vägen med sin lastbil i det hala väglaget och han gick in till den närbelägna verkstaden och bad att få låna telefonen och ringa till sin åkare. Därefter hördes följande mycket högröstade samtal ända ut i verkstaden. ”Han kåntra ja, ha ble ligganes, platt som e’ skädda me’ vidsia ôpp.” Åkaren lär ha förstått direkt vad det hela handlade om. Det var tur det inte var SOS-alarm han ringde till ...

Bidrag från Gunnar Lindberg

Slåttergillet

Slåttergillet var i slutet av juli på Kaserna. Som vanligt tränar vi oss att både slå och att göra en höhässja. Slåttergillet bjuder både på trevlig samvaro, tungt arbete och lärorikt arbete, men utgör också en viktig åtgärd för att skapa ängen ner mot sjön vid Kaserna.

I förgrunden på bilden ser vi Kristin Balksten, Sverker Balksten, Bengt Blomberg och Karl-Evert Hansson i slåttertagen.

Foto: Margit Sennung

Allsångskväll på Kaserna

En regnig kväll i mitten av augusti var det dags för en allsångskväll på Kaserna. Många hade med tvekan sett fram mot denna kväll och tänkt sig att sitta huttrande och våta nere på friluftsteatern och utescenen. Regnet var dock så ihållande att man beslöt att vara inomhus i Bagarstugan, vilket visade sig vara ett mycket lyckat drag. Stämningen var hög och allsången likaså i en till bristningsgränsen fylld stuga.

Sång till gitarrspel med Lotta Rossövik.

Foto Sverker Balksten

Anki Savik ledde allsången medan Munkedals dragspelsorkester spelade. Kvällens hemliga gäst visade sig vara Tobbe Helin som framför allt är välkänd som kräldjursexpert från Dingle naturbruksgymnasium. Han hade givetvis med sig några ormar som han visade upp för deltagarna. Tobbe visade också upp sin andra sida – nämligen trubadurens. Han spelade, sjöng och berättade historier, vilket han var mycket bra på.

En annan gäst för kvällen var Lotta Rossövik som sjöng bl.a. Taubevisor men också egna kompositioner. Efter några timmars sångupplevelser, där givetvis även kaffe ingick, var det dags att avsluta en trevlig kväll och åter ge sig ut i det strilande regnet.

Text Sverker Balksten

Vad är väl en allsångskväll utan dess reptiler?

Foto Sverker Balksten

Mitt Smultronställe

Ett av mina många smultronställen ligger vid Kärnsjön. Det är en liten vacker badvik, som inte är besökt av så många. Du ställer bilen vid den vanliga badplatsen vid pumpstationen, därefter promenerar du in till höger på den stig som följer sjön, c:a 10 min. Då kommer man till viken vid Övre Sandholmen. På våren är det speciellt vackert att gå denna stig,

det växer både blåsippor och liljekonvalj här. På sommaren kan du ha tur att hitta trollsmultron. Väl framme möter dig en fin sandstrand med bra botten när det gäller bad. För dem som inte gillar sand finns klippor att sola på samt träd för dem som söker skugga.

Anki Savik om ett av hennes smultronställen i Munkedalsbygden.

Anki Saviks smultronställe vid Kärnsjön.

Foto Ingela Ingman

Hembygdsresa till norra Bohuslän

Munkedals Hembygdsförening har åter tagit upp på programmet att anordna resor. För många år sedan var det en given punkt i föreningens program för året, men så föll detta i glömska en längre tid. Förra året togs det upp igen och då gjordes en resa till Falköping och bondens år.

Årets utflykt gick till norra Bohuslän och gränstrakterna till Norge och Idefjorden. Reseledare för dagen var Sverker Balksten. Odd Johansson (en »bulling« som flyttat ut, men som har sina rötter i Vassbotten) var guide under resan och berättade mycket livfullt om folket i dessa trakter och historier mer eller mindre sanna. En avstickare gjordes till Älgåfossen vid Vassbotten och ett besök vid Brekke slussar, öster om Tistedal. Det är en av Europas högsta slussar med en lyfthöjd av 29 m i en slussport. De två övriga portarna är något lägre.

De femtio resenärerna fortsatte sedan till Svinesund för att från den gamla bron bättre kunna se den nya. Det var några av besökarna som inte åkt över den nya bron tidigare, därför blev det premiär att sedan färdas över den. Resan fortsatte mot Strömstad och en väntande god måltid på Källvikens kursgård, en vackert belägen gård med utsikt mot västerhavet och den kända ön Alaska.

Fortsättningen på denna färd gick till trakterna utmed Idefjorden. Där besöktes Hälle, en gammal utlastningsplats för kantsten och andra stenprodukter i granit som höggs i trakterna. Nästa rast blev vid Krokstrand och med Odd Johanssons guidning besågs den kända fotbollsplanen i Krokstrand med en mycket stabil läktare av ren granit. Denna stabila läktare är absolut den enda i Sverige i sitt slag. Kaffe med dopp serverades sedan på Folkets Hus och i den numera berömda salen där både tango och salsa har blivit ett begrepp i festivalsammanhang. Krokstrands Folkets Hus byggdes 1902 och är det första Folkets hus som uppfördes i Sverige, enligt uppgift.

Dagen led mot sitt slut och så även denna resa. Resenärerna var mycket nöjda med dagen.

Text och foto Bertil Johansson

Odd Johannesson berättar och guidar om sin hembygd.

Brekke slussar

Utsikt mot nya Svinesundsbron från den gamla bron.

Sven Karlsson och Sigvard Hermansson i samspråk när Arnold Johansson (med ryggen mot kameran), Yngve Carlsson och Odd Johansson tittar på den stora granitläktaren

Synnöve Ström, Arnold Johannesson, Britta Hermansson, Melker Hansson och Margit Karlsson lyssnar uppmärksamt på Odd Johannesson som berättar om Krokstrands fotbollsplan. Foto Bertil Johansson

Anekdot: Fotbollsspelaren

Det var fint att ha spelat fotboll i Göteborg när förra seklet var ungt.

Pappan från Hunnebo gick och skröt över sin son som var duktig fotbollsspelare. Och han blev förnärmad när en karl han mötte, inte kände igen honom. Han sade:

”Känner du inte mej, far till Sigge. Pôjken min kom hem från Gyttbôrg, min far, pin blåck med Ullevigräs på föttane.”

Bidrag från Gunnar Lindberg

Munkedalsbygden rättar

Rättelse 1

Quiström (Kvistrum) var alltså den första poststationen i vår kommun. Sedan inrättades station på Sandklev. Ett tag fanns det också en sådan i Kåtebol, något som inte så många känner till. Brev stämplade i Kåtebol är självfallet eftersökta av samlare. Först som fjärde i ordningen kom poststationen i Munkedal till.

Rättelse 2

I nummer 1 av medlemsbladet detta år hade vi en artikel med namn »Brand i fabriken«. Artikeln illustrerades med ett foto som sades avbilda Helge Hallsten, Lennart Johanssons morbror.

Detta är felaktigt. Kortet föreställer **Carl August Hallsten**, Lennarts morfar.

Efterlysningar

Gamla fotografier

I förra numret av Munkedalsbygden hade vi inne två efterlysningar; dels en bild på två damer och ett barn i trädgårdsmiljö, dels ett brudkort. I inget fall har vi fått några tips om vilka personer det rör sig om. Kommer ni på något så hör av er, det är inte för sent.

Vi försöker igen med nya bilder! Kan någon berätta för oss vilka de här gentlemännen var för några? Kontakta någon i styrelsen.

Här syns två bilder vi
önskar hjälp med. Om
någon kan identifiera
dessa är vi tacksamma
för upplysningar!

Foton ur Hembygds-
föreningens arkiv

Lundgren på Holmen

Lundgren på Holmen, som han i dagligt tal kallades, var en i vida kretsar känd man. Tidsals drog han nämligen i väg som någon sorts gård-farihandlare och gjorde sig bekant med folk. Dock skrevs han in i kyrkboken som fiskare och senare som backstugusittare. Holmen som avses är Ödsbyholmen vid Gårvik och den var samfälld mark för alla tre Ödsbygårdarna.

Otto Robert Lundgren var född 19 jan 1852 på Bönneröd i Bokenäs som den näst yngsta av nio syskon. Den 7 november 1878 kom han till Vässby och fick anställning som dräng. Till Holmen flyttade han den 7 november 1883. Där bodde han sedan hela tiden ända tills han på Luciadagen 1929 tvingades flytta till Kampstorp, där han dog 5 juli 1933. När han begravdes lär han haft med sig i kistan såväl sitt kära posthorn som sin revolver. Det var bland annat dessa två saker han var känd för. Hornet blåste han gärna i när han ville göra sig uppmärksam och revolvern hade han alltid till hands.

På bilden ser vi att han lagt till vid Gårvik med sin eka, som han gett det exotiska namnet *Batseba*. Han kungör sin närvaro med en hornsignal. Det ser ut som om han lastat brännved för att ta med sig ut till holmen.

YC

Fotot har vi fått av miljö-konsulten och hembygds-forskaren Leif Molander från Skredsvik. Molander håller på med att skriva en bok om Gullmarsfjorden och i den kommer bl.a. Lundgren att figurera.

Vem reste stenen?

Här ser vi byggmästaren och entreprenören Olof Nordqvist (1872-1935) stå och beundra sitt verk. Han står till vänster om stenen, vem den andra personen är vet vi inte. Det var han som reste Wiknerstenen på Kaserna år 1912. Han ledde också bygget av den nya bron, som kom till lite senare. På den tiden var han bosatt i Uddevalla. Olle, som han kallades, var född i värmländska Stöllet. Som entreprenör flyttade han omkring till olika arbetsplatser. Bland annat byggde han vägen vid Hästepallarna och lade grunden till I17:s bataljonsbyggnader (1908-1910).

Hans son Gustav Nordqvist blev så småningom känd företagare och konstnär i Hällevadsholm. Det är av Gustavs dotter Britt-Marie Nordqvist som vi fått bilden. Hon är numera bosatt i Stora Höga. Om vi skall skvallra lite till kan vi berätta att Olle Nordqvist hade en brorson, Erik Sandberg, som blev gift med Ida Lindberg. Det paret's dotter, fru Blix, är numera sommarboende på Kaserna. YC

Nöjeslivet på Lerberg

under 1930-40-50 talet

På Lerberg och på vår gård, där var det en vacker lund med stora ekar. Platsen låg nära intill vägen från Håby, alldeles efter en stor backe, som kallades Lerbergsbacken.

På denna plats ibland de stora ekarna, där var det lämplig placering av en dansbana, ansåg några ungdomar.

Så en dag kom dessa ungdomar till far, med förfrågan att kunna få arrendera en bit mark i denna vackra Eklunden, för att där sätta upp en dansbana. Pappa ville fundera någon dag, han förstod att platsen var inbjudande för något sådant. Hur det nu var så blev det en dansbana. Några ungdomar kom snabbt igång och snickrade. Efter några veckor stod den färdig för invigning.

Någon elektrisk belysning var det inte tal om den första tiden utan det blev papperslyktor med stearinljus i. Lyktorna var i vackra färger och hängde där i träden. Det kom folk och det blev fest och alla hade roligt, det togs upp en entréavgift och biljetten skulle bäras synligt och fästas med en nål på kavajuppslaget.

Det var tombolor med lotter, det var pilkastning, en fiskdamm med snördragning, alla hade roligt – stora som små. Visst kunde det vara de som tog lite för mycket även av starkare vara. Det kunde allt bli lite slagsmål om flickorna ibland, men det hörde väl liksom till, att det skulle så vara, en hög stämning.

Visst minns man som liten pojke när dansbanan kom till. Det var år 1934. Gården låg strax intill, ca 600-700 m. Musiken hördes där hemma ifrån festplatsen, det var en upplevelse de fina sommarkvällarna.

Det dansades i många år på Lerberg, ända in på 50-talet. Under de första krigsåren hade vi militärer här på Lerberg och de höll igång festerna på dansbanan. Utav militären var det de som var stora musiker.

Ibland kom det ett tivoli, med många nöjesanordningar. Det var Syskonen Häck som år efter år gjorde sina besök, en till två gånger om somrarna. Vid de tillfällena kom alltid mycket folk till Lerberg.

Varje lördag var det dans på banan, till olika orkestrar, som exempel minns man Spel-Erik från Munkedal. Det var Standly med saxofonmusiker, det var Lundins kapell med flera. Vår nöjespappa på Lerbergs dansbana och även i Munkedalsparken, var Calle Foss. Det var en trogen glädjespridare i våra trakter, han hade förmågan att samla åhö-

rare. Det kom alltid mycket folk när vi hade Calle som skulle roa publiken. Calle Foss sjöng alltid visor som han skrev själv. Det handlade om ortens folk, själv blev man omsjungen av honom vid ett tillfälle. Han var också en duktig trollerikonstnär. Säkert är det många som minns honom och särskilt midsommarfestligheterna i Munkedals folkpark. Många var de barn som hade en dröm att få vara med Calle Foss vid hans midsommarfestligheter i parken.

text Rune Benjaminsson

Hembygdsföreningens samlingar finns på tre museer:

Hembygdsgården Kaserna

Kontaktperson Elsie Johannesson tel. nr 0524 - 716 77

Hembygdsmuseet Önnebacka gamla skola

Kontaktperson Yngve Carlsson tel. nr 0524 - 710 19

Gamla Bruket

Kontaktperson Ragnar Wärme tel. nr 0524 - 103 94
Föreningen Munkedalsslöjd har sin verksamhet där.

Munkedals hembygdsförening 2006

Styrelse:

(riktnr 0524)

Yngve Carlsson, ordförande	710 19
Sverker Balksten, vice ordf.	712 27
Bertil Johansson, sekreterare	101 35
Ingela Ingman, kassör	712 18
Per Fors, bitr. kassör	0522-139 04
Astrid Blomberg, ledamot	712 39
Elsie Johannesson, ledamot	716 77

Styrelsesuppleanter:

Torsten Johansson	103 59
Lilli-Anne Berg	233 78

Revisorer:

Gunnar Karlsson
Kjäll Oscarsson

Kommittén för Kaserna:

Elsie Johannesson, sammankallande

Tidningsredaktion

Sverker & Kristin Balksten, Yngve Carlsson,
Ingela Ingman och Bertil Johansson

Kommande aktiviteter

Under år 2007 planerar vi bland annat:

- Årsmöte i mars månad
- Vårvandring på Tungenäset – vi utforskar historiska vägar
- Gökotta på Kaserna i maj månad

*Stöd Hembygdsföreningen
genom att bli medlem!
Årsavgiften är 100 kronor per person.
Beloppet kan lämpligen insättas på
postgiro 58 23 49 - 7*

Munkedals Hembygdsförening har till uppgift att:

- Samla och bevara allt av värde som belyser befolkningen liv och verksamhet under gången tid
- Skydda och bevara alla yttre fornlämningar inom kommunen
- Arbeta för främjandet av ortens kulturliv
- Verka för skydd åt bygdens natur och bevarande av dess särprägel åt kommande släkten
- Genom exkursioner och utfärder ge inblick i fornminnenas stora historiska betydelse
- Samla och bevara alla slag av antika och äldre föremål såsom träarbeten, redskap, böcker, fotografier, tidskrifter mm att förvara i vårt museum.

Tidningen är tryckt på nya Xerox DC250!

Önskas mer information vänligen kontakta

Xerox Partner DocuWare AB
Fredrik Balksten
031-776 80 27/0736-33 80 27
fredrik.balksten@docuware.se